Skogskapellet i Nässjö

Antikvarisk kontroll i samband med installation av högtalare

Nässjö stad i Nässjö kommun, Jönköpings län, Växjö stift

JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM
Byggnadsvårdsrapport 2013:27
Britt-Marie Börjesgård

Skogskapellet i Nässjö

Antikvarisk kontroll i samband med
installation av högtalare

Nässjö stad i Nässjö kommun
Jönköpings län, Växjö stift

JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM
Byggnadsvårdsrapport 2013:27
Britt-Marie Börjesgård

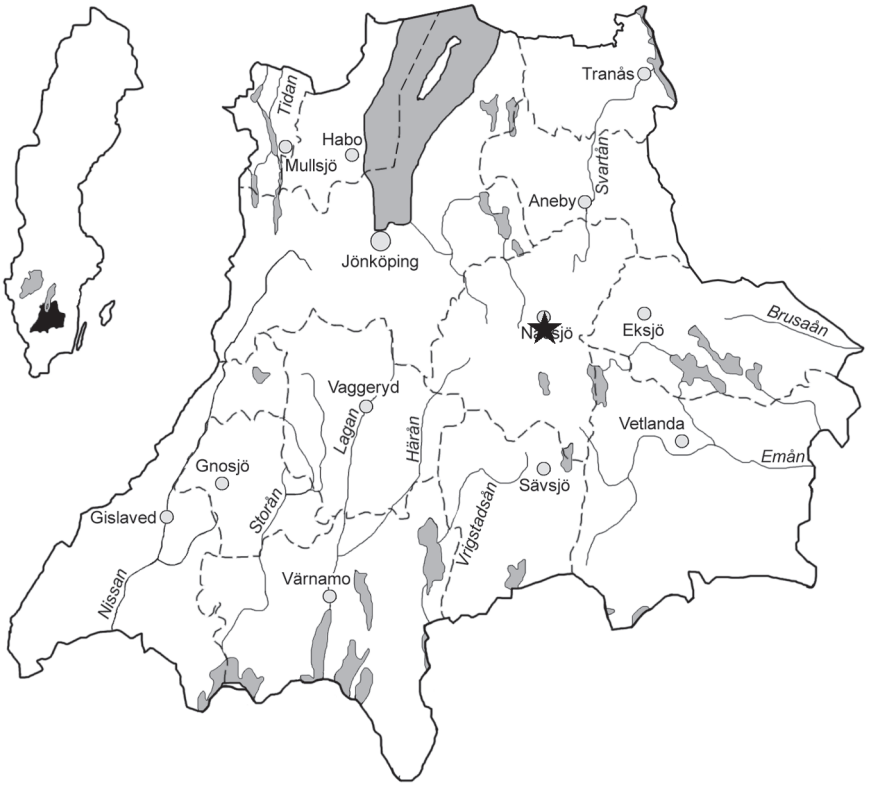

Rapport och foto: Britt-Marie Börjesgård. Omslagsbild: Kenneth Claesson, Nässjö församling.
Grafisk mall: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2013

Innehåll

Inledning 5
Syfte 5
Historik 5
Före åtgärd 5
Omfattning och vidtagna åtgärder 6
Sammanfattning. 8
Utvärdering 8
Referenser. 9
Tekniska och administrativa uppgifter 9
Bilagor 10

Bilagor

1.Fotografier från slutbesiktningen.

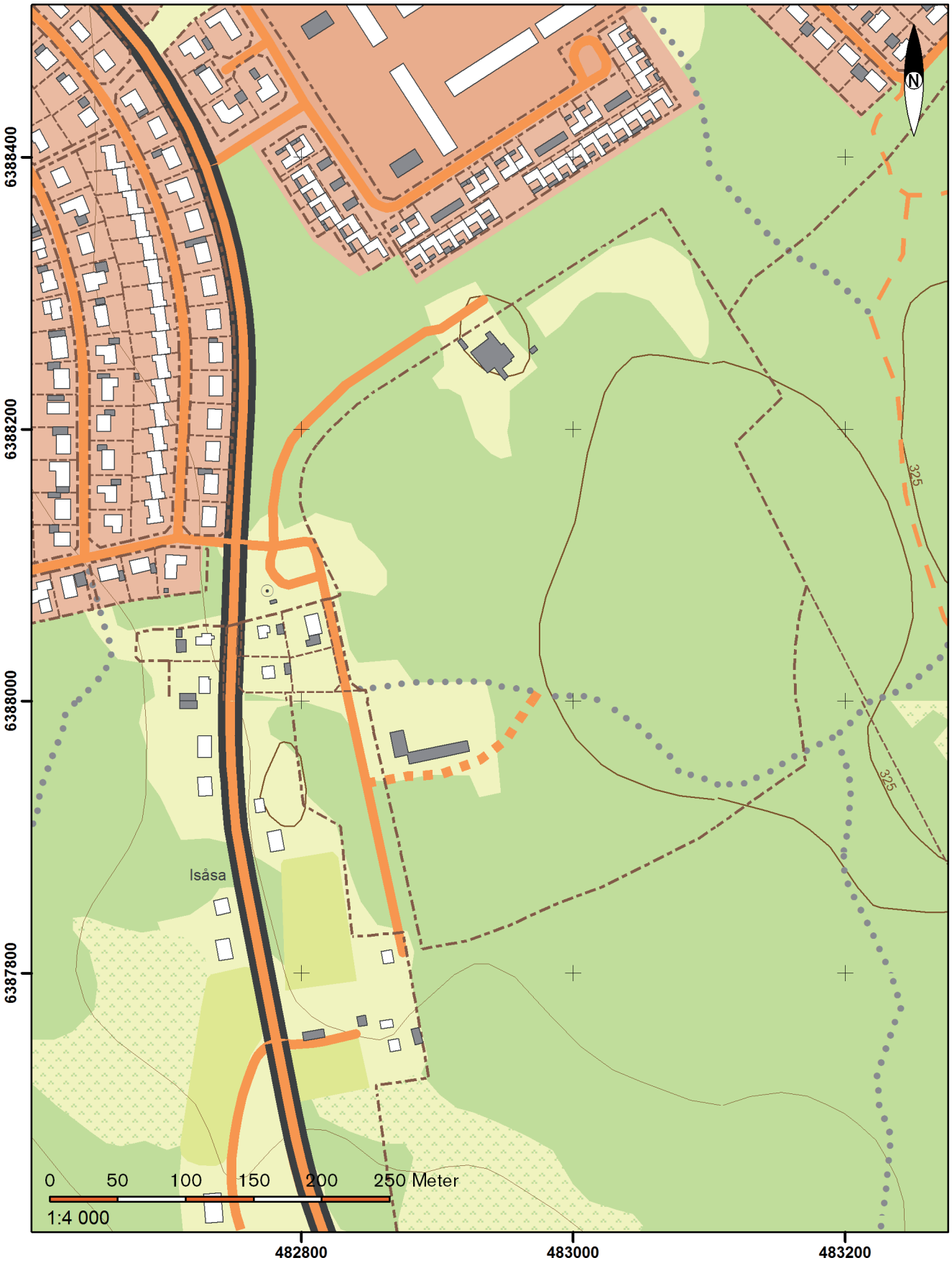

Utdrag ur digitala fastighetskartan. Nässjö 63E 8iN.

Inledning

Länsstyrelsen lämnade i beslut daterat 2001-05-16 tillstånd till installation av högtalaranläggning i Skogskapellet i Nässjö, dnr 225-4677-2000. Tillståndet gäller för en högtalaranläggning med två sidhängda högtalare i enlighet med överenskommelse från provhängning utförd den 24 april 2001. Ärendet har föregåtts av ett antal överläggningar på plats under åren 1990–2000.

Installationsarbetena utfördes under vintern 2001–2002. Antikvarie Britt-Marie Börjesgård har löpande följt arbetena i dialog med hantverkare, beställare och länsstyrelsen samt sammanställt rapporten.

Syfte

Åtgärderna syftade till att förbättra ljudet i byggnaden genom att installera högtalare i kapellet och medhörning i angränsande väntrum.

Historik

Skogskapellet i Nässjö är en sparsmakad tegelbyggnad ritad av professor Sven Ivar Lind, uppförd år 1962. Kapellet tillhör en av de moderna kyrkobyggnader i länet som är skyddade enligt kulturminneslagen efter särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet.

Den sparsmakade enkelheten går igen även interiört. Det är de rena materialen, teglet, träet i inredning och takets balkar, tillsammans med ljusföringen genom fönsteröppningarna som formar ceremonirummet. Det enda dekorativa elementet i rummet är altartavlan, en vävnad ritad av textilkonstnären Alf Munthe, Leksand.

Före åtgärd

I kapellet fanns sedan tidigare hörslinga installerad, i övrigt fanns ingen högtalaranläggning. Åtgärden har föregåtts av ett antal överläggningar för att ur antikvarisk synpunkt finna en godtagbar lös-

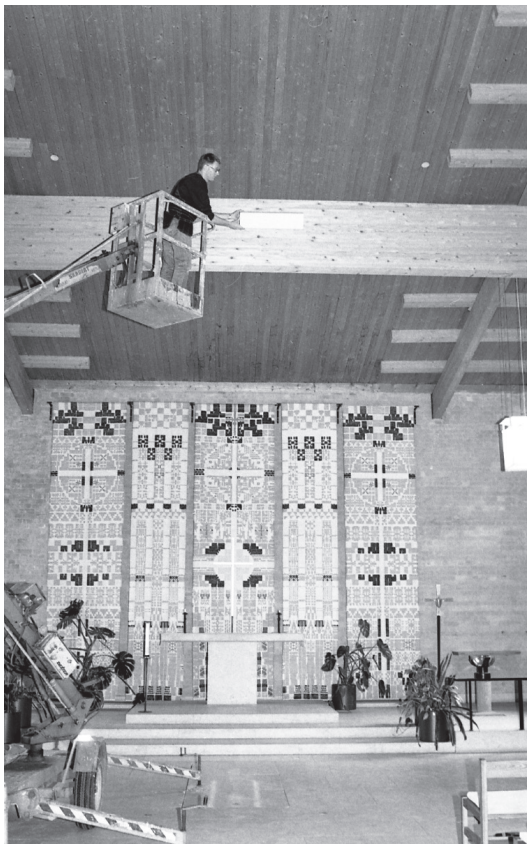

Provhängning april 2001, centralt hängd högtalare.

Inpassning av högtalare i det fastställda sidohängda läget, februari 2002.

ning. Vid en provhängning i april 2001 diskuterades en centralt placerade högtalare i förhållande till två mera sidoplacerade högtalare. Provet gav vid handen att två högtalare var att föredra då den sidoställda placeringen blev mindre iögonfallande.

Omfattning och vidtagna åtgärder

Två sidohänga högtalarna monterades hängande i tunna vajrar. Högtalarna placerades liggande så att de följer takets bjälklag, i linje med bjälken närmast över den genomgående kraftiga tvärbalken. Vidare följer högtalarnas kortsidor bjälkarnas avslutning in mot rummet. Högtalarna vinklades något för att ge en god ljudbild.

Högtalarnas exakta placering provades in i samråd med antikvarie.

Högtalarlådorna tillverkade i trä för att få en yta som svarar mot materialen i kapellet tak.

Högtalarlådorna ströks med en halvolja av linolja och terpentin som pigmenterades något, detta utfördes och på plats för att få rätt brytning. Högtalarnas tygbeklädnad valdes för att i kulör vara så lika takbjälkarna som möjligt, ett oblekt linnetyg nyttjades.

Kabeldragningen inne i kapellet fram till ambon drogs via podiet vid orgeln, kabeln följer vinkeln mot räcket. Efter räckets hörnstolpe

Lasering av högtalarlådan.

går kabeln över stengolvet fram till amboms fot och där den lades i en av fogarna mellan stenhällarna. Till denna del av kabeldragningen nyttjades en mycket tunn kabel och som var möjlig att lägga i fogen. Kabeln var beige för att överensstämma med fogens kulör. Ett kabeluttag monterades på räckets hörnstolpe, på sidan mot öst, därifrån kan lösa kablar dras när så behövs.

Den tidigare monterade kabeln för högtalare samt urtagen som satt på östväggen bakom altartextilen demonterades.

I väntrummet, söder om kapellet, sattes en mindre medhörning i hörnet in mot kapellet. Den monterades på den norra väggen i hörnet mot ceremonisalen. Högtalaren målades in i en rödbrun kulör, avstämd mot den bakomliggande tegelväggen, för att inte vara för iögonfallande.

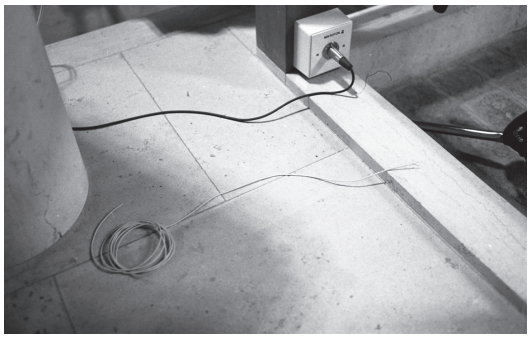

Det gamla mikrofonuttaget är ännu inte demonterat och ett prov på den tunnare kabeln för dragning fram till ambon ligger på golvet.

Inpassning av medhörning, väntrummet söder om cermonisalen. Dan Pettersson, Wivox, håller högtalaren.

Sammanfattning

De genomförda arbetena har omfattat:
- montering av högtalare i kyrkorummet
- kabeldragning till ambon
- montering av medhörning i väntrummet.

Utvärdering

Slutbesiktning av de utförda arbetena ägde rum den 8 oktober 2002. Vid besiktningen deltog, förutom länsmuseets och förvaltningens representanter, även Christine Hederström från länsstyrelsen.

Länsmuseet som löpande följt arbetena hade inget att invända vad gäller arbetenas utförande, då dessa har utförts på ett antikvariskt tillfredsställande vis. Länsmuseets generella synpunkt var att arbetena var utförda i enlighet med länsstyrelsens beslut och de av länsmuseet preciserade anvisningarna. De slutförda arbetena godkändes därför.

Mikronfonfäste på ambon före åtgärd.

Vid ambon var lösa kablar dragna till den tillfälliga högtalaranläggning som nyttjades.

Referenser

Arkiv

Jönköpings läns museum. Topografiska arkivet.

Tryckta källor

Kling, Olof. 1962. Historik angående tillkomsten av kapellkrematoriet (Skogskapellet) å Skogskyrkogården i Nässjö. Nässjö.

Lindgren, Anette. 2008. *Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning Skogskyrkogården i Nässjö*. Jönköpings läns museum, byggnadsvårdsrapport 2008:24

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	225-4677-2000
Jönköpings läns museums dnr:	129/99
Beställare:	Nässjö kyrkogårdsförvaltning
Fastighetsägare:	Nässjö församling
Entreprenör:	Wivox AB, Anderstorp
Antikvarisk kontrollant:	Britt-Marie Börjesgård
Rapportansvarig:	Britt-Marie Börjesgård
Foto:	Britt-Marie Börjesgård, Kenneth Claesson.
Slutbesiktning:	2002-10-08
Län:	Jönköpings län
Kommun:	Nässjö kommun
Socken:	Nässjö stad
Fastighetsbeteckning:	Skogskyrkogården 1:1
Belägenhet:	Digitala fastighetskartans blad Nässjö 63E 8iN.

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Bilagor

Bilaga 1.

Fotografier från slutbesiktning.

Cermonisalen med de nya högtalarna.

Detalj kabeldragning fram till ambon.

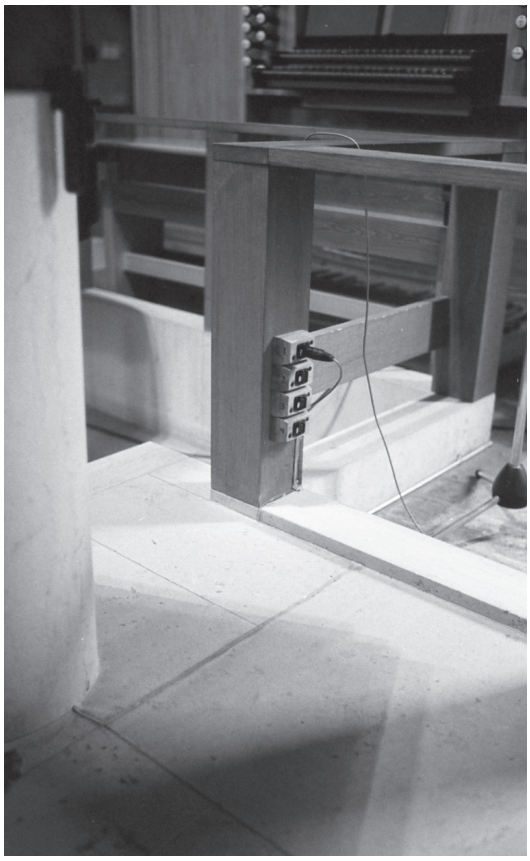

Kabeldragning vid ambon och nya mikrofonuttag.

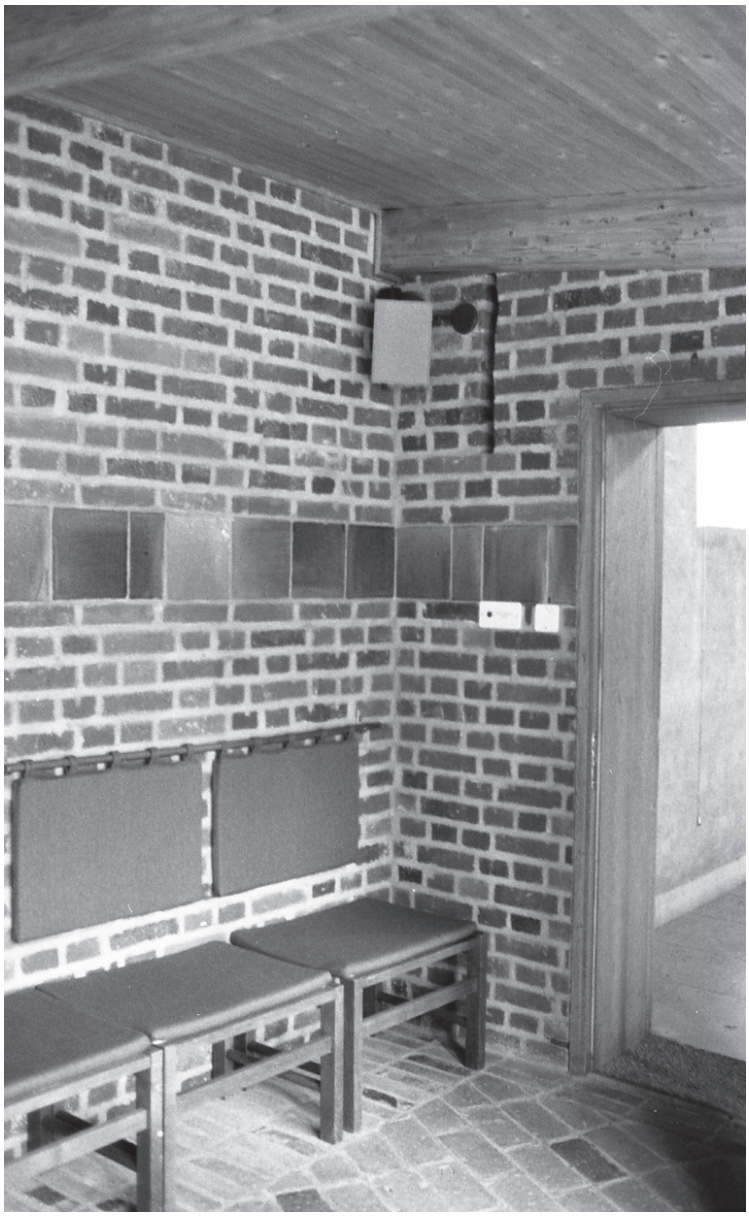

Medhörningen i väntrummet.

Under vintern 2001–2002 installerades en högtalaranläggning i Skogskapellet i Nässjö.

Byggnadsvårdsrapport 2013:27
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM